

Warszawa, dnia 27.02.2012 r.

Rzeczpospolita Polska
Minister Sprawiedliwości

DO-I-071-71/12
BM-I-071-93/12/3

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 28.02.2012 r.
nr. 301 podpis. M. Piórec

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowimy Panie Marszałku

W odpowiedzi na oświadczenie Panów Senatorów: Henryka Ciocha, Stanisława Gogacza, Jerzego Chróścikowskiego i Grzegorza Biereckiego w sprawie zniesienia sądów rejonowych funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego złożone podczas 4. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 19 stycznia 2012 r., które przekazane zostało przy piśmie z dnia 24 stycznia 2012 r. Nr BPS/DSK-043-92/12 – uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Na wstępie pragnę poinformować, że cel w postaci usprawnienia postępowania sądowego i podniesienia jakości orzecznictwa ma zostać osiągnięty między innymi poprzez racjonalne rozmieszczenie i wykorzystanie kadry orzeczniczej. Dlatego też w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są prace w zakresie reformy struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego.

W ramach projektowanych działań planuje się zniesienie sądów rejonowych o niewielkiej obsadzie orzeczniczej, która – co do zasady – jest pochodną niskiego wpływu spraw. W rezultacie stworzony zostanie model organizacyjny sądownictwa, w obrębie którego funkcjonowałyby jednostki sądowe szczebla rejonowego o optymalnej wielkości.

Wejście w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości uwzględniającego zniesienie sądów rejonowych o niewielkiej obsadzie sędziowskiej nie spowoduje negatywnych skutków społecznych. W celu zagwarantowania obywatelom dogodnego dostępu do sądu, wszystkie wydziały jednostek przewidzianych do zniesienia (cywilny, karny, rodzinny i nieletnich, pracy oraz ksiąg wieczystych) przekształcone zostaną w wydziały zamiejscowe sąsiednich sądów. Budynki wykorzystywane obecnie przez sądy przewidziane do zniesienia będą stanowiły siedzibę wydziałów zamiejscowych.

Rezultatem omawianych zmian będzie funkcjonowanie dużych sądów rejonowych z pionami orzeczniczymi o odpowiedniej etatyzacji, co z kolei umożliwi lepsze i bardziej wydajne wykorzystanie kadry sędziowskiej, referendarzy i asystentów sędziów. Należy

bowiem zauważyć, że w małych jednostkach sądowych nieobecność jednego lub dwóch sędziów w wydziale powoduje poważne problemy z opanowaniem wpływu i bardzo często skutkuje szybkim narastaniem zaległości. Jednocześnie z uwagi na niewielką obsadę orzecniczą wydziałów małych sądów rejonowych, możliwość przesunięcia sędziów między wydziałami jest niewielka.

Wskutek przygotowanej reorganizacji, sędziowie będą mogli orzekać, w zależności od potrzeb, w wydziale zamiejscowym lub też w wydziale jednostki macierzystej. Nastąpi zatem wyrównanie obciążenia pracą sędziów, co przełoży się na realizację wymienionych na wstępie celów reformy.

Pracownicy administracyjni zatrudnieni w wydziałach orzecniczych sądów przewidzianych do zniesienia będą w dalszym ciągu wykonywali swe obowiązki w ramach wydziałów zamiejscowych. Natomiast urzędnicy agend administracyjnych będą mogli znaleźć zatrudnienie w wydziałach orzecniczych wymagających wzmocnienia lub też ewentualnie w agendach administracyjnych jednostek macierzystych.

W wyniku lepszego wykorzystania kadry orzecniczej w sądach objętych reformą, w dalszej perspektywie czasowej możliwe będzie przenoszenie uwolnionych etatów sędziowskich do jednostek, w których obciążenie pracą jest znacznie większe i występują strukturalne zaległości w rozpoznawaniu spraw.

Informuję Panów Senatorów, że przygotowany w Ministerstwie Sprawiedliwości projekt rozporządzenia w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, utworzenia sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości przewiduje zniesienie sądów rejonowych o limicie etatów do 12 sędziów włącznie. Jednocześnie, w wyniku połączenia znoszonych jednostek powoływane będą sądy o limicie wynoszącym co najmniej 15 sędziów.

Wymieniony projekt uwzględnia zniesienie następujących Sądów Rejonowych funkcjonujących w województwie lubelskim (w nawiasach wskazany został limit etatów sędziowskich wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. oraz sąd rejonowy obejmujący obszar likwidowanej jednostki): w Hrubieszowie (11 sędziów, Sąd Rejonowy w Zamościu), w Janowie Lubelskim (7 sędziów, Sąd Rejonowy w Biłgoraju), w Krasnymstawie (10 sędziów, Sąd Rejonowy w Zamościu), w Lubartowie (10 sędziów, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku), w Opolu Lubelskim (9 sędziów, Sąd Rejonowy w Kraśniku), w Rykach (8 sędziów, Sąd Rejonowy w Puławach) i we Włodawie (7 sędziów, Sąd Rejonowy w Chełmie).

Przewiduje się, że omawiana reforma struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2012 r.

Zniesienie niektórych sądów rejonowych skutkować będzie przeniesieniem sędziów na inne miejsce służbowe. Zgodnie z art. 180 ust. 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przeniesienie sędziego do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli

może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie. Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych w art. 75 określa zasady przenoszenia sędziów. Generalnie przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą (art. 75 § 1). Istnieje ponadto możliwość przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe bez jego zgody w przypadku zniesienia stanowiska sędziego wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu (art. 75 § 2 pkt 1).

Jak wcześniej wskazano, wszystkie wydziały jednostek przewidzianych do zniesienia (cywilny, karny, rodzinny i nieletnich, pracy oraz ksiąg wieczystych) przekształcone zostaną w wydziały zamiejscowe sąsiednich sądów. Zakłada się, że sędziowie orzekający dotychczas w tych wydziałach nadal będą orzekać w wydziałach zamiejscowych. Zgodnie z art. 55 § 1-3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, sędziowie sądów powszechnych powoływani są przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiska: sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego oraz sędziego sądu apelacyjnego. Jednocześnie, powołując do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) sędziego. Siedzibą sądu jest miejscowość, w której sąd ten funkcjonuje. Przez siedzibę sądu należy również rozumieć miejscowość, w której funkcjonują aktualnie istniejące wydziały zamiejscowe oraz funkcjonować będą nowotworzone wydziały zamiejscowe.

Na obecnym etapie prac legislacyjnych nie ma możliwości przedstawienia szczegółowych informacji w zakresie kosztów i oszczędności wynikających z planowanych zmian organizacyjnych obejmujących zniesienie niektórych sądów rejonowych. Przedstawione bowiem przez dyrektorów sądów okręgowych dane w omawianym zakresie przekazane zostały do właściwej merytorycznie komórki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości w celu weryfikacji zasadności i prawidłowości przesłanych informacji. Uzasadnienie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, utworzenia sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości, w części dotyczącej oceny skutków regulacji (OSR), zawiera jedynie wstępne, szacunkowe dane odnośnie kosztów i oszczędności wynikających z przedmiotowej zmiany organizacyjnej.

Niezależnie od powyższego pragnę zdecydowanie podkreślić, że jakkolwiek omawiane zmiany organizacyjne skutkować będą ograniczeniem wydatków w związku z likwidacją stanowisk funkcyjnych w znoszonych sądach, to jednak poszukiwanie oszczędności w budżecie resortu sprawiedliwości nie stanowiło decydującej przesłanki dla podjęcia działań odnośnie zniesienia niewielkich sądów rejonowych.

Prowadząc prace koncepcyjne dotyczące struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego, brano pod uwagę następujące uwarunkowania: obszar właściwości sądu, liczbę wpływających spraw, strukturę wpływu i załatwienia spraw, limity etatów

we wszystkich grupach zatrudnienia, stan obciążenia pracą sędziów (w zakresie właściwego rozmieszczenia kadry), warunki komunikacyjne (pod kątem możliwości dojazdu stron do sądu), położenie terytorialne sądu, warunki lokalowe sądu (powierzchnia, liczba sal rozpraw), miejsce zamieszkania pracowników sądu we wszystkich grupach zatrudnienia (w zakresie ewentualnych utrudnień związanych z dojazdem do pracy), odległości między poszczególnymi sądami, w tym miejscowościami znajdującymi się w obszarach ich właściwości (między innymi pod kątem ewentualnych utrudnień związanych z dojazdem do sądu w sprawach odwoławczych). Liczba etatów orzeczniczych w sądzie nie jest więc jedynym kryterium decydującym o bycie danej jednostki.

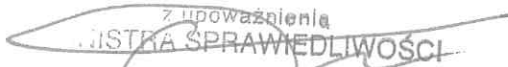
Projekty rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości dotyczące reformy struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego zostały w dniach 23 i 24 lutego 2012 r. przekazane do konsultacji społecznych. Przedmiotowe projekty podlegają zaopiniowaniu przez: Prezesów Sądów Apelacyjnych, Okręgowych i Rejonowych, Krajową Radę Sądownictwa, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prokuratora Generalnego, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszenie Sędziów „Themis”, Stowarzyszenie Sędziów Sądów Rodzinnych w Polsce, Naczelną Radę Adwokacką, Krajową Radę Radców Prawnych i Krajową Radę Komorniczą.

Należy także podnieść, że w Ministerstwie Sprawiedliwości odbyły się konsultacje z przedstawicielami władz samorządowych, w ramach których przedstawione zostały założenia reformy, wyjaśnione wątpliwości oraz przeanalizowane zgłoszone propozycje rozwiązań organizacyjnych.

Informuję jednocześnie Panów Senatorów, że prowadzone w Ministerstwie Sprawiedliwości prace reformujące strukturę organizacyjną sądownictwa dotyczą jednostek sądowych szczebla rejonowego. Na obecnym etapie nie są natomiast prowadzone prace legislacyjne dotyczące znoszenia sądów okręgowych.

W kwestii zniesienia prokuratur rejonowych informuję, że zgodnie z art. 17 ust. 13 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.) „Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości, mając na względzie zapewnienie właściwego funkcjonowania tych jednostek”.

Jakkolwiek powszechne jednostki organizacyjne prokuratury tworzone są i znoszone na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, to jednak inicjatywa w tym zakresie należy do Prokuratora Generalnego.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Grzegorz Wątejko
PODSEKRETARZ STANU